

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-163-04

Druk nr 3348

Warszawa, 5 października 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw.

Projekty aktów wykonawczych do ustawy zostaną przekazane niezwłocznie po zakończeniu prac nad ich przygotowaniem.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1399, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

a) w ust. 2 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) przeprowadzanie kontroli bezpieczeństwa w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego oraz w środkach transportu w komunikacji międzynarodowej;”,

b) po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

„2b. Straż Graniczna realizuje zadania wynikające z umów i porozumień międzynarodowych, na zasadach i w zakresie w nich określonych.”,

c) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, formy kontroli bezpieczeństwa przeprowadzanej w zasięgu terytorialnym

przejścia granicznego oraz w środkach komunikacji międzynarodowej, uwzględniając wymogi koordynacji działań Straży Granicznej z innymi organami i instytucjami działającymi w przejściu granicznym oraz przepisy obowiązujące w zakresie kontroli bezpieczeństwa w lotniczych przejściach granicznych oraz w środkach komunikacji lotniczej.”;

2) w art. 5:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) komendanci placówek i dywizjonów Straży Granicznej;”

b) ust. 5-8 otrzymują brzmienie:

„5. Komendanta placówki i dywizjonu Straży Granicznej powołuje i odwołuje Komendant Główny Straży Granicznej na wniosek komendanta oddziału Straży Granicznej.

6. W razie zwolnienia stanowiska komendanta placówki lub komendanta dywizjonu właściwy komendant oddziału, do czasu powołania nowego komendanta, powierza pełnienie obowiązków komendanta placówki lub dywizjonu, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.

7. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji komendanta placówki lub komendanta dywizjonu, właściwy komendant oddziału, do czasu ustania przeszkody w sprawowaniu tej funkcji przez dotychczasowego komendanta, na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków kome-

danta placówki lub dywizjonu jednemu z jego zastępców lub wyznaczonemu funkcjonariuszowi Straży Granicznej.

8. Komendanci oddziałów, placówek i dywizjonów Straży Granicznej są przełożonymi wszystkich podległych im funkcjonariuszy.”;

3) w art. 5a:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Komendanci oddziałów, komendanci placówek oraz komendanci dywizjonów wykonują swoje zadania przy pomocy podległych im urzędów – komend oddziałów, placówek i dywizjonów.”,

b) w ust. 3 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) Komendzie Głównej wykonuje Komendant Główny Straży Granicznej;

2) komendach oddziałów, placówkach i dywizjonach Straży Granicznej wykonuje właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej.”;

4) w art. 6:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Na terytorium państwa nieobjętym terytorialnym zasięgiem działania oddziału Straży Granicznej zadania Straży Granicznej wykonuje Komendant Główny Straży Granicznej.”,

b) w ust. 2:

- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) tworzy i znosi placówki oraz dywizjony, a także określa ich terytorialny zasięg działania;”

- pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) określa szczegółowy zakres zadań terenowych organów Straży Granicznej oraz organizację Komendy Głównej, komend oddziałów, placówek i dywizjonów.”;

5) w art. 6a:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w stosunku do komendanta placówki oraz dywizjonu Straży Granicznej – komendant oddziału Straży Granicznej;”

b) pkt 2 uchyla się;

6) w art. 9 w ust. 7 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) szczegółowy tryb wydawania zezwoleń na przekraczanie granicy państwowej, w tym wiz, przez komendantów placówek Straży Granicznej;

4) szczegółowy sposób wykonywania przez placówki Straży Granicznej czynności zleconych w trybie ust. 1 przez właściwe organy państwowe;”;

7) w art. 9f:

a) w ust. 1:

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) art. 264 § 2 i 3 Kodeksu karnego,”

- dodaje się pkt 3-5 w brzmieniu:

„3) art. 86, 87 i art. 91 Kodeksu karnego skarbowego,

4) przepisach o wyrobach akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczenia znakami akcyzy, o broni i amunicji oraz o materiałach wybuchowych, a także o przeciwdziałaniu narkomanii, w przypadku gdy przestępstwa te pozostają w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów lub przedmiotów,

5) ściganych na mocy umów międzynarodowych,”

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Komendant Główny Straży Granicznej w sprawach o przestępstwa, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, a komendant oddziału Straży Granicznej w sprawach o przestępstwa, o których mowa w ust. 1 pkt 2-5, może zarządzić, na czas określony, czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego miejscowo prokuratora okręgowego, którego bieżąco informuje o wynikach przeprowadzonych czynności. Prokurator może zarządzić zaniechanie czynności w każdym czasie.”

c) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Zgromadzone podczas wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, materiały nie zawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego przechowuje się po zakończeniu kontroli przez okres 2 miesięcy, a następnie dokonuje się ich protokolarnego, komisijnego zniszczenia. Zniszczenie materiałów zarządza organ Straży Granicznej, który wnioskuje o zarządzenie czynności.”,

d) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas tych czynności, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.”;

8) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. Komendanci placówek Straży Granicznej koordynują działania organów, służb i instytucji funkcjonujących w przejściach granicznych w zakresie, o którym mowa w art. 9 ust. 1.”;

9) w art. 11 w ust. 1:

a) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) dokonywania kontroli bezpieczeństwa w przejściach granicznych oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej – w celu wykluczenia możliwości popełnienia przestępstw lub wykroczeń, zwłaszcza skierowanych przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji międzynarodowej;”,

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw oraz doprowadzania ich do właściwego organu Straży Granicznej, sądu lub prokuratury;”,

c) po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia;”,

d) uchyla się ust. 6;

10) w art. 31:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Przyjęcie kandydata do służby w Straży Granicznej poprzedza się postępowaniem kwalifikacyjnym, na które składa się:

1) przyjęcie podania o przyjęcie do służby, kwestionariusza osobowego, a także dokumentów stwierdzających wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz zawierających dane o poprzednim zatrudnieniu;

- 2) przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej;
- 3) postępowanie sprawdzające określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
- 4) ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Straży Granicznej.

1b. W stosunku do kandydata ubiegającego się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej na stanowisko wymagające szczególnych umiejętności lub predyspozycji postępowanie kwalifikacyjne może być rozszerzone o czynności mające na celu sprawdzenie przydatności kandydata do służby na takim stanowisku, w tym przeprowadzenie badania psychofizjologicznego.”,

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i etapy postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do osób ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej oraz wzór składanego przez te osoby kwestionariusza osobowego, uwzględniając czynności niezbędne do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego i ustalenia w jego toku przydatności i predyspozycji do służby w Straży Granicznej osób ubiegających się o przyjęcie do tej służby.”;

11) w art. 40:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusz może być przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości z urzędu lub na własną prośbę. Funkcjonariusz może być oddelegowany na niezbędny okres, za jego pisemną zgodą, do pełnienia służby poza granicami państwa, w ramach wykonywania zadań określonych w umowach międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Delegowanie do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości na terytorium państwa nie może przekraczać 6 miesięcy. W okresie 2 lat od przeniesienia do pełnienia służby albo od zakończenia delegowania do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości, funkcjonariusz może być, po raz kolejny, przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości, tylko za jego pisemną zgodą.”;

12) w art. 43 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Wniesienie odwołania od zawieszenia w czynnościach służbowych lub jego przedłużenia nie wstrzymuje wykonania decyzji o zawieszeniu lub przedłużeniu okresu zawieszenia.”;

13) w art. 44 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

- „3. Funkcjonariusz może być poddany badaniom psychofizjologicznym w związku z postępowaniem prowadzonym w sprawach, o których mowa w art. 1 ust. 2a.
4. W sprawach skierowania funkcjonariusza na badanie psychofizjologiczne, w przypadku o którym mowa w ust. 3, jest właściwy Komendant Główny Straży Granicznej.”;

14) w art. 47 po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Do okresów choroby stanowiących przyczynę zaprzestania służby, o których mowa w ust. 1 i 2, wlicza się poprzednie okresy choroby stanowiące przyczynę zaprzestania służby, jeżeli przerwa między kolejnymi okresami nie przekraczała 60 dni.

2b. Wykonanie decyzji o zwolnieniu funkcjonariusza ze służby ulega wstrzymaniu:

- 1) do dnia następującego po ostatnim dniu choroby, nie dłużej jednak niż do dnia następującego po upływie 12 miesięcy, jeżeli zwolnienie następuje na podstawie, o której mowa w ust. 1;
- 2) do dnia następującego po upływie 1 miesiąca, jeżeli zwolnienie następuje na podstawie, o której mowa w ust. 2, chyba że funkcjonariusz wyrazi pisemną zgodę na zwolnienie w terminie wcześniejszym.”;

15) art. 51 otrzymuje brzmienie:

„Art. 51. W Straży Granicznej obowiązują następujące korpusy i stopnie służbowe:

1) korpus szeregowych:

- a) szeregowy Straży Granicznej (marynarz Straży Granicznej),
- b) starszy szeregowy Straży Granicznej (starszy marynarz Straży Granicznej);

2) korpus podoficerów:

- a) kapral Straży Granicznej (mat Straży Granicznej),
- b) plutonowy Straży Granicznej (bosmanmat Straży Granicznej),
- c) sierżant Straży Granicznej (bosman Straży Granicznej),
- d) starszy sierżant Straży Granicznej (starszy bosman Straży Granicznej),
- e) sierżant sztabowy Straży Granicznej
(bosman sztabowy Straży Granicznej);

3) korpus chorążych:

- a) młodszy chorąży Straży Granicznej,
- b) chorąży Straży Granicznej,
- c) starszy chorąży Straży Granicznej,
- d) chorąży sztabowy Straży Granicznej,
- e) starszy chorąży sztabowy Straży Granicznej;

4) korpus oficerów:

- a) podporucznik Straży Granicznej,
- b) porucznik Straży Granicznej,
- c) kapitan Straży Granicznej,
- d) major Straży Granicznej (komandor podporucznik Straży Granicznej),
- e) podpułkownik Straży Granicznej (komandor porucznik Straży Granicznej),
- f) pułkownik Straży Granicznej (komandor Straży Granicznej),
- g) generał brygady Straży Granicznej (konradmirał Straży Granicznej),
- h) generał dywizji Straży Granicznej (wiceadmiral Straży Granicznej).”;

16) art. 56 otrzymuje brzmienie:

„Art. 56. Mianowanie na kolejny wyższy stopień następuje stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego, posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz w zależności od opinii służbowej. Nadanie tego stopnia nie może jednak nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w stopniu:

- kaprała Straży Granicznej (mata Straży Granicznej) – 1 roku,
- plutonowego Straży Granicznej (bosmanmata Straży Granicznej) – 2 lat,
- sierżanta Straży Granicznej (bosmana Straży Granicznej) – 2 lat,

- starszego sierżanta Straży Granicznej (starszego bosmana Straży Granicznej) – 2 lat,
- młodszego chorążego Straży Granicznej – 3 lat,
- chorążego Straży Granicznej – 3 lat,
- starszego chorążego Straży Granicznej – 3 lat,
- chorążego sztabowego Straży Granicznej – 4 lat,
- podporucznika Straży Granicznej – 3 lat,
- porucznika Straży Granicznej – 4 lat,
- kapitana Straży Granicznej – 4 lat,
- majora Straży Granicznej (komandora podporucznika Straży Granicznej) – 3 lat,
- podpułkownika Straży Granicznej (komandora porucznika Straży Granicznej) – 4 lat.”;

17) w art. 91a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusze oraz pracownicy Straży Granicznej są obowiązani złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, majątku objętym małżeńską wspólnością majątkową, majątku odrębnym swoich małżonków oraz osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym przy nawiązaniu lub rozwiązaniu stosunku służbowego lub stosunku pracy oraz na żądanie Komendanta Głównego Straży Granicznej, właściwych komendantów oddziałów lub komendantów ośrodków szkolenia Straży Granicznej.”;

18) w art. 92 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Miejscowością pobliską, o której mowa w ust. 1, jest miejscowość, od której granic administracyjnych najkrótsza odległość drogą publiczną do granic administracyjnych miejscowości pełnienia służby nie przekracza 30 km.”;

19) art. 117 otrzymuje brzmienie:

„Art. 117. 1. Funkcjonariuszowi odbywającemu podróż służbowe na obszarze kraju przysługują należności z tytułu podróży służbowych.

2. W razie przeniesienia do pełnienia służby do innej miejscowości albo delegowania do czasowego pełnienia służby, funkcjonariuszowi przysługują należności z tytułu przeniesienia lub delegowania.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, warunki oraz tryb ustalania należności, o których mowa w ust. 1 i 2, podmioty właściwe do podejmowania decyzji w tych sprawach oraz zakres pojęcia podróży służbowej, mając na względzie potrzebę określenia wysokości diet z uwzględnieniem czasu trwania podróży służbowej, zwrot rzeczywiście poniesionych wydatków oraz określenie terminów wypłaty należności w sposób ułatwiający dokonywanie rozliczeń.”;

20) art. 117a otrzymuje brzmienie:

„Art. 117a. W zakresie odbywania przez funkcjonariuszy zagranicznych podróży służbowych stosuje się odpowiednio przepisy w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju wydane na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.”;

21) w art. 136b w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) komendantów oddziałów, komendantów ośrodków szkolenia oraz kierowników jednostek organizacyjnych Komendy Głównej.”;

22) w art. 137a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Kara dyscyplinarna, w przypadku wykazania przez funkcjonariusza odwagi lub szczególnych osiągnięć w wykonywaniu zadań służbowych, może ulec zatarciu przed upływem okresów, o których mowa w ust. 2.”;

23) po rozdziale 14 dodaje się rozdział 14a w brzmieniu:

„Rozdział 14a

Kontyngenty Straży Granicznej wydzielone do realizacji zadań poza granicami państwa

Art. 147c. Do realizacji zadań poza granicami państwa może zostać wydzielony kontyngent Straży Granicznej, zwany dalej „kontyngentem”, w celu udziału w:

- 1) organizowaniu i kontroli ruchu granicznego;
- 2) organizowaniu ochrony granicy państwowej;
- 3) zapewnieniu bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej;
- 4) szkoleniu i ćwiczeniach służb granicznych;
- 5) przedsięwzięciach reprezentacyjnych.

Art. 147d. 1. O utworzeniu kontyngentu postanawia, w drodze decyzji:

- 1) minister właściwy do spraw wewnętrznych, w przypadkach, o których mowa w art. 147c pkt 1-3;
  - 2) Komendant Główny Straży Granicznej, w przypadkach, o których mowa w art. 147c pkt 4 i 5.
2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, określa się, w szczególności:
- 1) nazwę kontyngentu, jego liczebność oraz czas, przez jaki będzie pozostawać poza granicami państwa;
  - 2) cel skierowania kontyngentu, zakres jego zadań oraz obszar działania;
  - 3) system kierowania i dowodzenia kontyngentem;

- 4) uzbrojenie i wyposażenie kontyngentu w środki i sprzęt specjalny;
  - 5) trasy i czas przemieszczania się kontyngentu, w przypadku tranzytu.
3. W przypadkach, o których mowa w art. 147c pkt 1-3, w decyzji określa się ponadto:
- 1) organ organizacji międzynarodowej, któremu kontyngent zostanie podporządkowany na czas operacji;
  - 2) organy administracji rządowej odpowiedzialne za współpracę z kierowniczymi organami właściwej organizacji międzynarodowej w zakresie kierowania działalnością kontyngentu wykonującego zadania poza granicami państwa.
4. W przypadku konieczności przedłużenia lub skrócenia okresu użycia kontyngentu poza granicami państwa, przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio.

Art. 147e. 1. W skład kontyngentu wchodzi funkcjonariusze Straży Granicznej.

2. Delegowanie do pełnienia służby w kontyngencie oraz przedłużenie czasu delegowania w przypadkach określonych w art. 147c pkt 1-3 następuje za pisemną zgodą funkcjonariusza.

Art. 147f. 1. W skład kontyngentu mogą wchodzić pracownicy Straży Granicznej.

2. W celu zapewnienia obsady niektórych stanowisk w kontyngencie przez osoby niebędące pracownikami Straży Granicznej, które posiadają specjalistyczne kwalifikacje można zatrudniać pracowników na podstawie umowy o pracę.

Art. 147g. 1. Funkcjonariusze oraz osoby, o których mowa w art. 147f, wchodzące w skład kontyngentu, podlegają na terytorium państwa obcego przepisom dyscyplinarnym, karnym i porządkowym obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Funkcjonariusze oraz osoby, o których mowa w art. 147f, wchodzące w skład kontyngentu są obowiązane przestrzegać prawo państwa przyjmującego oraz prawo międzynarodowe wiążące Rzeczpospolitą Polską.

Art. 147h. 1. Funkcjonariusz w czasie delegowania do pełnienia służby w kontyngencie poza granicami państwa otrzymuje uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia oraz inne należności pieniężne przysługujące na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym – z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności lub ich wysokość.

2. Funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 1, mogą być przyznawane dodatki do uposażenia, świadczenia z tytułu uszczerbku na zdrowiu, należności z tytułu krajowej lub za

granicznej podróży służbowej oraz inne należności pieniężne związane z delegowaniem, wypłacane w walucie polskiej lub obcej.

Art. 147i. Funkcjonariuszowi delegowanemu do pełnienia służby w kontyngencie oraz osobie, o której mowa w art. 147f, przysługują, w szczególności następujące uprawnienia i świadczenia:

- 1) bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie;
- 2) bezpłatne świadczenia zdrowotne oraz bezpłatne zaopatrzenie w leki i artykuły sanitarne;
- 3) bezpłatny przewóz do miejsca pełnienia służby lub wykonywania pracy na obszarze działania kontyngentu i z powrotem do kraju, w związku z rozpoczęciem i zakończeniem pełnienia służby lub wykonywania pracy w kontyngencie;
- 4) ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków zaistniałych w czasie pełnienia służby lub pracy w kontyngencie, wskutek których nastąpiło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć funkcjonariusza.

Art. 147j. 1. Funkcjonariusz wchodzący w skład kontyngentu podlega:

- 1) bezpłatnym badaniami lekarskim i psychologicznym oraz szczepieniom profilaktycznym w przypadku delegowania do służby;

- 2) bezpłatnym badaniom lekarskim i psychologicznym, po powrocie do kraju w związku z zakończeniem służby w kontyngencie;
  - 3) turnusowi leczniczo-profilaktycznemu w przypadku, o którym mowa w ust. 2.
2. Funkcjonariusza chorego lub rannego, po wyleczeniu, oraz funkcjonariusza, który doznał urazu psychicznego, po zakończeniu służby w kontyngencie, kieruje się na turnus leczniczo-profilaktyczny.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) zakres badań lekarskich i psychologicznych, o których mowa w ust. 1;
  - 2) tryb kierowania funkcjonariuszy na turnusy leczniczo-profilaktyczne oraz program turnusów, o których mowa w ust. 2;
  - 3) podmioty wykonujące badania , a także kierujące funkcjonariuszy na badania i turnusy leczniczo-profilaktyczne;
  - 4) rodzaje i wzory dokumentów wystawianych po przeprowadzeniu badań przed rozpoczęciem służby w kontyngencie i po jej zakończeniu oraz w związku ze skierowaniem na turnus leczniczo-profilaktyczny;
  - 5) kalendarz obowiązujących szczepień,

uwzględniając zasadność przeprowadzania badań specjalistycznych wymaganych do służby w kontyngencie w zależności od obszaru działania kontyngentu i zakresu wykonywanych przez funkcjonariuszy zadań, szczegółowy program turnusów oraz zapewnienie zgodności kalendarza szczepień z przepisami sanitarnymi.

Art. 147k. 1. Zatrudnienie w kontyngencie osoby, o której mowa w art. 147f ust. 2, następuje na podstawie umowy o pracę.

2. Dowódca kontyngentu może wycofać osobę, o której mowa w art. 147f ust. 2, ze składu kontyngentu:

1) niezwłocznie po uzyskaniu wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy z winy pracownika;

2) na jej prośbę;

3) gdy niezdolność do wykonywania pracy w kontyngencie z przyczyn niezawinionych przez pracownika trwa dłużej niż 14 dni.

3. Osoba, o której mowa w ust. 2, nie wykonuje pracy od dnia otrzymania pisemnego powiadomienia o wycofaniu z kontyngentu.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, umowę o pracę rozwiązuje się na zasadach i w trybie określonych w Kodeksie pracy. Rozwiązanie umowy o pracę nie może na

stąpić po upływie 1 miesiąca od powrotu pracownika do kraju.

Art. 147l. 1. Osoby, o których mowa w art. 147f, podlegają badaniom i szczepieniom, o których mowa w art. 147j ust. 1 pkt 1 i 2.

2. Do badań i szczepień stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 147j ust. 3.

Art. 147m. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki otrzymywania, rodzaj waluty oraz wysokość dodatków, świadczeń i należności, o których mowa w art. 147h ust. 2, uwzględniając ich rodzaje i zakres przyznawania z uwagi na występujące zagrożenia, uciążliwość lub miejsce pełnienia służby oraz sprawowaną przez funkcjonariusza funkcję;
- 2) warunki i tryb delegowania funkcjonariuszy do pełnienia służby w kontyngencie poza granicami państwa oraz odwoływania do kraju, a także przedłużania czasu delegowania, warunki pełnienia służby, w tym zakres podległości służbowej, uwzględniając specyfikę wykonywanych zadań;
- 3) dodatkowe świadczenia przysługujące funkcjonariuszom w związku z delegowaniem do pełnienia służby w kontyngencie poza granicami państwa, uwzględniając ich

zróźnicowanie związane z zakresem zadań kontyngentu oraz obszarem jego działania;

- 4) przełożonych właściwych w sprawach dyscyplinarnych funkcjonariuszy delegowanych do pełnienia służby w kontyngencie poza granicami państwa,
- 5) tryb i warunki zatrudniania w kontyngentach pracowników, o których mowa w art. 147f, i ich wynagradzania, z uwzględnieniem specyfiki związanej z wykonywaniem pracy w kontyngencie realizującym zadania poza granicami państwa, a w szczególności otrzymywania dodatku zagranicznego, świadczeń z tytułu podróży i przejazdów oraz innych należności pieniężnych związanych z delegowaniem;
- 6) szczegółowy sposób realizacji uprawnień, o których mowa w art. 147i pkt 1, 3 i 4, przysługujących funkcjonariuszom delegowanym do pełnienia służby w kontyngencie oraz pracownikom zatrudnionym w kontyngencie, uwzględniając konieczność zapewnienia niezbędnych świadczeń w okresie przygotowań do pełnienia służby oraz wykonywania pracy w kontyngencie,
- 7) szczegółowe zasady i tryb finansowania kontyngentu, w tym jego przewozu oraz podmiot właściwy w sprawach obsługi finansowej, uwzględniając możliwość finansowania kontyngentu ze środków pocho

dzących ze źródeł zagranicznych, możliwość przekazywania zaliczek na wydatki związane z przygotowaniem w kraju kontyngentu do wykonywania zadań poza granicami państwa oraz rodzaje wydatków, na które mogą być przeznaczone.

Art. 147n. Wydatki związane z udziałem kontyngentów poza granicami państwa finansowane są z budżetu państwa, w części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Granicę państwową oznacza się umieszczonymi w pasie drogi granicznej w dobrze widocznych miejscach tablicami informacyjnymi z napisem „Granica Państwa – Przekraczanie zabronione.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór tablic, o których mowa w ust. 4a i 5, oraz sposób ich utrzymywania przez właściwych komendantów oddziałów Straży Granicznej, uwzględniając konieczność należyte

go oznaczenia przebiegu granicy państwowej oraz pasa drogi granicznej.”;

2) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Strefa nadgraniczna obejmuje cały obszar gmin przyległych do granicy państwowej, a na odcinku morskim – do brzegu morskiego. Jeżeli określona w ten sposób szerokość strefy nadgranicznej nie osiąga 15 km, włącza się do strefy nadgranicznej również obszar gmin bezpośrednio sąsiadujących z gminami przyległymi do granicy państwowej lub brzegu morskiego.

2. Jednostki zasadniczego podziału terytorialnego, których granice znajdują się w obszarze strefy nadgranicznej, wyznaczonej w sposób określony w ust. 1, stanowią część tej strefy.

3. Zasięg strefy nadgranicznej oznacza się tablicami z napisem „Strefa nadgraniczna”.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wykaz gmin i innych jednostek zasadniczego podziału terytorialnego państwa położonych w strefie nadgranicznej, a także wzór tablicy, o której mowa w ust. 3, oraz sposób utrzymywania tablic przez właściwych komendantów oddziałów Straży Granicznej, uwzględniając konieczność należytego oznaczenia strefy nadgranicznej.”;

3) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. Wojewoda jest zobowiązany do stałego utrzymywania drogowych, kolejowych, lotniczych,

morskich i rzecznych przejść granicznych, przejść granicznych przeznaczonych wyłącznie dla małego ruchu granicznego, przejść turystycznych, przejść granicznych na szlakach turystycznych przecinających granicę państwową, miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych oraz punktów nocnego postoju na rzekach granicznych znajdujących się na obszarze województwa w stanie umożliwiającym przeprowadzenie sprawnej i skutecznej kontroli bezpieczeństwa, granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej, fitosanitarnej, chemicznej i radiometrycznej oraz jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

2. W przypadku przejść granicznych znajdujących się poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w których kontrolę wykonują funkcjonariusze właściwych organów Rzeczypospolitej Polskiej obowiązki, o których mowa w ust. 1, wykonuje wojewoda, którego właściwość miejscowa obejmuje województwo najbliższe przejścia granicznego.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres obowiązków wojewody w sprawach finansowania i utrzymywania w należytym stanie przejść granicznych, o których mowa w ust. 1 i 2, przejść turystycznych, miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych i punktów nocnego postoju na rzekach granicznych oraz wyposażenia w sprzęt, w szczególności stosowany w kontroli granicznej, a także organy właściwe do osadzania

i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych.

4. Rozporządzenie powinno określić w szczególności zakres świadczeń i obowiązków rzeczowych w celu utrzymania obiektów i wyposażenia technicznego znajdujących się w przejściu granicznym, nieodpłatnego udostępniania pomieszczeń w tych obiektach oraz urządzeń niezbędnych do przeprowadzania kontroli, a także możliwość finansowania przedsięwzięć związanych z usprawnianiem ruchu granicznego ze środków pochodzących z pomocy finansowej jednostki samorządu terytorialnego w zakresie określonym przez organ stanowiący tej jednostki lub z pomocy zagranicznej uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnej kontroli granicznej.”;

- 4) po art. 17 dodaje się art. 17a-17b w brzmieniu:

„Art. 17a.1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, znosi i przywraca na czas określony kontrolę graniczną osób przekraczających granicę państwową stanowiącą granicę wewnętrzną w rozumieniu przepisów wykonawczych do Układu z dnia 14 czerwca 1985 r. zawartego w Schengen pomiędzy rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Francuskiej dotyczącego stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, uwzględniając warunki przywrócenia kontroli

granicznej osób określone w tych przepisach.

2. Przy dokonywaniu kontroli granicznej osób, o której mowa w ust. 1, funkcjonariuszom Straży Granicznej przysługują odpowiednio uprawnienia określone w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1399, z późn. zm.²⁾).

Art. 17b. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje obiektów i wyposażenie, których utrzymanie jest niezbędne dla sprawnego przywrócenia kontroli granicznej osób, o której mowa w art. 17a ust. 1, oraz organy zobowiązane do ich utrzymania, uwzględniając wykorzystanie obiektów i wyposażenia przejść granicznych zniesionych w związku ze związaniem Rzeczypospolitej Polskiej Układem, o którym mowa w art. 17a ust. 1.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 114, z późn. zm.⁴⁾) po art. 49 dodaje się art. 49a w brzmieniu:

„Art. 49a. § 1. Kto wbrew przepisom przekracza granicę Rzeczypospolitej Polskiej podlega karze grzywny.

§ 2. Pomocnictwo jest karalne.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.⁵⁾) w art. 21 w ust. 1 pkt 83 otrzymuje brzmienie:

„83) należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, funkcjonariuszom celnym, Straży Granicznej, pracownikom jednostek wojskowych, jednostek policyjnych i jednostek organizacyjnych Straży Granicznej użytych poza granicami państwa w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub dla wzmocnienia sił państwa albo państw sojusznicznych, misji pokojowej, akcji zapobiegania aktom terroryzmu lub ich skutkom, organizowania i kontroli ruchu granicznego, organizowania ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej, a także należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, funkcjonariuszom celnym, Straży Granicznej i pracownikom, pełniącym funkcje obserwatorów w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych; zwolnienie nie ma zastosowania do wynagrodzeń za pracę oraz uposażeń i innych należności pieniężnych przysługujących z tytułu pełnienia służby na ostatnio zajmowanym w kraju stanowisku służbowym.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁶⁾) art. 264 otrzymuje brzmienie:

„Art. 264. § 1. Kto wbrew przepisom przekracza granicę Rzeczypospolitej Polskiej używając przemocy, groźby, podstępu lub we współdziałaniu z innymi osobami, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Kto organizuje innym osobom przekraczanie wbrew przepisom granicy Rzeczypospolitej Polskiej, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8."

Art. 6. W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) funkcjonariusz Straży Granicznej,”,

2) w art. 129 ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. Kontrolę ruchu drogowego mogą przeprowadzać także funkcjonariusze Straży Granicznej lub organów celnych, którym przysługują uprawnienia, o których mowa w ust. 2 pkt 1-5 i 7-12 oraz w art. 130a ust. 4 pkt 1.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (Dz. U. Nr 114, poz. 738, z późn. zm.⁸⁾) w art. 1 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) określone w art. 134, art. 148 § 1-3, art. 163 § 1 i 3, art. 164 § 1, art. 165 § 1 i 3, art. 171 § 1, art. 173 § 1 i 3, art. 204 § 4, art. 223, art. 252 § 1-3, art. 253, art. 263 § 1 i 2, art. 264 § 2 i 3, art. 280-282, art. 299 § 1-6 oraz w art. 310 § 1, 2 i 4 Kodeksu Karnego,”.

Art. 8. W załączniku do ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872, z późn. zm.⁹⁾) pkt 13 otrzymuje brzmienie:

„13) Komendanci oddziałów Straży Granicznej, komendanci placówek i dywizjonów Straży Granicznej,”.

Art. 9. W ustawie z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 86, poz. 960, z późn. zm.¹⁰⁾) w załączniku do ustawy w części IV w ust. 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wydawanej przez komendanta placówki Straży Granicznej 300 zł”.

Art. 10. W ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. o zasadach i warunkach wjazdu i pobytu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 141, poz. 1180, z 2003 r. Nr 128, poz. 1175 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 173, poz. 1808) w art. 3 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wiza, o której mowa w ust. 2, może być wydana przez komendanta placówki Straży Granicznej.”.

Art. 11. W ustawie z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 97, poz. 962 i Nr 173, poz. 1808) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 27 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) właściwa placówka Straży Granicznej – jeżeli przewóz rozpoczyna się za granicą.”,

2) w art. 29 ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) funkcjonariusze Straży Granicznej – na drogach i parkingach;”.

Art. 12. W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w różnych przypadkach w art. 8 ust. 1, art. 15 ust. 4, art. 23 ust. 1, 2 i 4, art. 45 ust. 3, art. 46 ust. 5 pkt 3, art. 47 ust. 1, art. 48 ust. 3 i 5, art. 49 ust. 4, art. 52 ust. 1 pkt 6, art. 81 ust. 4 pkt 2, art. 92 ust. 1, art. 95 ust. 4, art. 98 ust. 1, art. 125 ust. 1 pkt 4, art. 139 ust. 1-3 i art. 144 ust. 1 wyrazy „komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „komendant placówki Straży Granicznej”;
- 2) w art. 122 w ust. 2 wyrazy „granicznej placówce kontrolnej Straży Granicznej” zastępuje się wyrazami „placówce Straży Granicznej”;
- 3) w art. 140 w ust. 1 wyrazy „komendant właściwej granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej” zastępuje się wyrazami „komendant właściwej placówki Straży Granicznej”.

Art. 13. W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 1176 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 173, poz. 1808) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w różnych przypadkach w art. 19 ust. 1 i 2, art. 37 pkt 1, art. 46 ust. 1, art. 73 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 104 ust. 4

i art. 120 pkt 1 wyrazy „komendant granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „komendant placówki Straży Granicznej”;

2) w art. 31 ust. 5 pkt 1 i 2 wyrazy „granicznej placówce kontrolnej Straży Granicznej” zastępuje się wyrazami „placówce Straży Granicznej”.

Art. 14. W ustawie z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 200, poz. 1953) w art. 6 wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 9:

a) w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) w placówkach Straży Granicznej,”

b) dodaje się pkt 3 i 4 w brzmieniu:

„3) w polskich organizacjach zrzeszających przewoźników drogowych o zasięgu ogólnokrajowym,

4) w Biurze Obsługi Transportu Międzynarodowego w Warszawie.”;

2) po ust. 9 dodaje się ust. 9a-9d w brzmieniu:

„9a. Urzędy celne i placówki Straży Granicznej oraz podmioty, o których mowa w ust. 9 pkt 3 i 4, otrzymują prowizję od sprzedanych kart opłaty dodatkowej.

9b. Prowizja, o której mowa w ust. 9a, otrzymywana przez urzędy celne oraz placówki Straży Granicznej jest

przeznaczana na usprawnienie funkcjonowania Służby Celnej i Straży Granicznej.

9c. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania i rozliczania opłaty dodatkowej z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad oraz wysokość prowizji, o której mowa w ust. 9a, mając na względzie usprawnienie procedury pobierania opłat. Wysokość prowizji jest uzależniona od wysokości pobranych opłat.

9d. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 9c określa się w szczególności:

- 1) sposób zabezpieczenia przekazywanych przez Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad kart opłaty dodatkowej uniemożliwiający dostęp do nich osobom niepowołanym oraz
- 2) sposób rozliczania z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad w przypadku zaginięcia, zniszczenia, utraty lub niewykorzystania karty opłaty z przyczyn niezależnych od przedsiębiorcy.”;
- 3) uchyla się ust. 11.

Art. 15. Znosi się terenowe organy Straży Granicznej – komendantów strażnic oraz komendantów granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej i odpowiednio podległe im urzędy – strażnice oraz graniczne placówki kontrolne Straży Granicznej.

Art. 16. Postępowania w sprawach indywidualnych wszczętych i nieza-kończonych przez komendantów strażnic i granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej przejmują właściwi komendanci placówek Straży Granicznej, przy czym wszystkie podjęte w postępowaniu czynności pozostają w mocy.

Art. 17. 1. Funkcjonariusze i pracownicy pełniący służbę i zatrudnieni w strażnicach oraz granicznych placówkach kontrolnych Straży Granicznej stają się odpowiednio funkcjonariuszami i pracownikami placówek Straży Granicznej, z tym że nie później niż do dnia wejścia w życie niniejszego przepisu właściwy komendant oddziału Straży Granicznej określi miejsce pełnienia służby oraz pracy. W zakresie dotyczącym stosunku służbowego lub stosunku pracy stosuje się warunki dotychczasowe.

2. Komendant oddziału Straży Granicznej może do czasu powołania komendanta placówki Straży Granicznej, nie dłużej jednak niż na okres 3 miesięcy, wyznaczyć funkcjonariusza pełniącego obowiązki komendanta placówki.

Art. 18. Ilekroć w przepisach prawa jest mowa o:

- „komendancie strażnicy Straży Granicznej” oraz „komendancie granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej” rozumie się przez to „komendanta placówki Straży Granicznej”,
- „strażnicy Straży Granicznej” oraz „granicznej placówce kontrolnej Straży Granicznej” rozumie się przez to „placówkę Straży Granicznej”.

Art. 19. Funkcjonariusze posiadający stopnie służbowe Straży Granicznej starszego kaprała (starszego mata), starszego plutonowego (starszego

bosmana) oraz młodszego chorążego sztabowego (młodszego chorążego sztabowego marynarki) nadane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują je do dnia mianowania na kolejny wyższy stopień.

Art. 20. 1. Obiekty, sprzęt i urządzenia stanowiące wyposażenie kolejowych, lotniczych, morskich i rzecznych przejść granicznych oraz punktów nocnego postoju na rzekach granicznych, pozostające na podstawie dotychczasowych przepisów w trwałym zarządzie, zarządzie lub używaniu organów zobowiązanych do stałego utrzymywania przejść granicznych, przechodzą nieodpłatnie w trwały zarząd, zarząd lub używanie właściwych miejscowo wojewodów.

2. Przekazanie obiektów, sprzętu i urządzeń, o których mowa w ust. 1, nastąpi protokołem zdawczo-odbiorczym.

Art. 21. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów zmienionych ustawą, o której mowa w art. 1, zachowują moc do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy nie dłużej niż przez okres 18 miesięcy.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 2 i 3, pkt 4 lit. b, pkt 5, 6, 8, 18 i 23, art. 3, art. 5, art. 7-10, art. 11 pkt 1 i art. 12-18, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 2 pkt 3 i art. 20, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2006 r.;

- 3) art. 2 pkt 4, który wchodzi w życie z dniem określonym w decyzji Rady o stosowaniu przez Rzeczpospolitą Polską art. 2 Konwencji podpisanej w Schengen dnia 19 czerwca 1990 r. wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. zawartego między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach.

-
- ¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, ustawę z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie, ustawę z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 27 lipca 2002 r. o zasadach i warunkach wjazdu i pobytu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.
- ²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 128, poz. 1175, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1609 i Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 171, poz. 1800 i Nr 172, poz. 1805.
- ³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 6, poz. 31 i Nr 43, poz. 271, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 45, poz. 498, z 2003 r. Nr 223, poz. 2220 oraz z 2004 r. Nr 172, poz. 1805.
- ⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1981 r. Nr 24, poz. 124, z 1982 r. Nr 16, poz. 125, z 1983 r. Nr 6, poz. 35 i Nr 44, poz. 203, z 1984 r. Nr 54, poz. 275, z 1985 r. Nr 14, poz. 60 i Nr 23, poz. 100, z 1986 r. Nr 39, poz. 193, z 1988 r. Nr 20, poz. 135 i Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 180, z 1990 r. Nr 51, poz. 297, Nr 72, poz. 422 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 75, poz. 332 i Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1994 r. Nr 123, poz. 600, z 1995 r. Nr 6, poz. 29, Nr 60, poz. 310 i Nr 95, poz. 475, z 1997 r. Nr 54, poz. 349, Nr 60, poz. 369, Nr 85, poz. 539, Nr 98, poz. 602, Nr 104, poz. 661, Nr 106, poz. 677, Nr 111, poz. 724, Nr 123, poz. 779, Nr 133, poz. 884 i Nr 141 poz. 942, z 1998 r. Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 83, poz. 931 i Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 73, poz. 852, Nr 74, poz. 855 i Nr 117, poz. 1228, z 2001 r. Nr 100, poz. 1081, Nr 106, poz. 1149, Nr 125, poz. 1371, Nr 128, poz. 1409 i Nr 129, poz. 1438, z 2002 r. Nr 19, poz. 185, Nr 25, poz. 253 i Nr 135, poz. 1145 oraz z 2004 r. Nr 11, poz. 95, Nr 62, poz. 576, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 891 i Nr 171, poz. 1800 .
- ⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65 poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166,

-
- poz. 1608, Nr 202, poz. 1956, Nr 222, poz. 2201, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255 oraz z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1163, Nr 116, poz. 1203, 1205 i 1207, Nr 120, poz. 1252, Nr 123, poz. 1291 i Nr 162, poz. 1691.
- 6) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255 oraz z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626 i Nr 93, poz. 889.
- 7) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, Nr 130, poz. 1190, Nr 137, poz. 1302, Nr 149, poz. 1451 i 1452, Nr 162, poz. 1568, Nr 200, poz. 1953 i Nr 210, poz. 2036 oraz z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 92, poz. 884, Nr 121, poz. 1264 i Nr 173, poz. 1808.
- 8) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2001 r. Nr 5, poz. 40 oraz z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188.
- 9) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 128, poz. 1407, z 2002 r. Nr 37, poz. 329, Nr 41, poz. 365, Nr 62, poz. 558, Nr 89, poz. 804 i Nr 200, poz. 1688 z 2003 r. Nr 52, poz. 450, Nr 137, poz. 1302 i Nr 149, poz. 1452 oraz z 2004 r. Nr 33, poz. 287.
- 10) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 43, Nr 60, poz. 610, Nr 76, poz. 811, Nr 87, poz. 954, Nr 100, poz. 1085 i Nr 129, poz. 1441, z 2002 r. Nr 71, poz. 655, Nr 135, poz. 1143, Nr 141, poz. 1178 i 1180 i Nr 216, poz. 1824, z 2003 r. Nr 7, poz. 78, Nr 96, poz. 874, Nr 124, poz. 1154, Nr 128, poz. 1176, Nr 170, poz. 1651 i Nr 190, poz. 1864 oraz z 2004 r. Nr 49, poz. 466, Nr 54, poz. 535, Nr 62, poz. 574, Nr 70, poz. 632, Nr 91, poz. 870, Nr 92, poz. 880, Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1208 i Nr 191, poz. 1956.

UZASADNIENIE

Projektowane zmiany ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2002 r. Nr 178, poz. 1399, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. Nr 78, poz. 461, z późn. zm.), a także ściśle łączące się z nowelizacją ustawy o Straży Granicznej zmiany niektórych innych ustaw wpisują się w działania mające na celu dostosowanie prawa krajowego do standardów prawa wspólnotowego w zakresie Układu sporządzonego w Schengen dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz.Urz. L 239 z 22.9.2000) oraz Konwencji podpisanej w Schengen dnia 19 czerwca 1990 r. wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz. U. L 239 z 22.9.2000 r.).

W trakcie negocjacji w obszarze „Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne” Rzeczpospolita Polska nie występowała o okresy przejściowe deklarując akceptację i gotowość wdrożenia całości dorobku prawnego w tym obszarze negocjacyjnym. Warunkiem zamknięcia negocjacji było potwierdzenie zobowiązań w zakresie pełnego wykonania Planu Działania Schengen.

Na mocy Traktatu z Amsterdamu z dnia 2 października 1997 r. do prawa Unii Europejskiej włączone zostało *acquis* Schengen. Włączenie Układu Schengen do prawa wspólnotowego ma szczególne znaczenie dla państwa przystępującego, gdyż w dniu przystąpienia do Unii Europejskiej przyjmuje ono na siebie obowiązki wynikające z Układu Schengen. Ze względu na powyższe, zasadne jest wprowadzenie przez ustawodawcę takich rozwiązań instytucjonalnych, które umożliwiają spełnienie przez Rzeczpospolitą Polską wymogów określonych w *acquis* Schengen.

Przyjęta przez Rząd w 2002 r. Strategia Zintegrowanego Zarządzania Granicą w latach 2003-2005 jako zadania w sferze harmonizacji prawa wskazuje wprowadzenie regulacji dotyczących zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych,

likwidację jednostek przeprowadzających kontrolę graniczną, określenie ram prawnych jej przywrócenia oraz utrzymywania infrastruktury granicznej i technicznej niezbędnej na przyszłych granicach wewnętrznych Unii Europejskiej.

Obszar negocjacyjny „Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne” obejmował materie wchodzące w zakres właściwości Straży Granicznej (zagadnienia dotyczące migracji, ochrona granic wewnętrznych, zwalczanie przestępczości oraz korupcji). Na Polsce jako największym z nowych państw Unii Europejskiej spoczywa odpowiedzialność za ochronę najdłuższego odcinka granicy zewnętrznej Unii. Wymaga to intensyfikacji działań służących zmianie funkcjonowania formacji ochrony granic.

Przyjęte przez Radę Ministrów w maju 2004 r. zestawienie najważniejszych zadań przewidzianych do realizacji w okresie kadencji Rządu przewiduje opracowanie wieloletniego programu modernizacji technicznej Straży Granicznej. Jego celem będzie podniesienie skuteczności i sprawności tej formacji oraz przybliżenie poziomu jej szeroko rozumianego wyposażenia do europejskich standardów. Wskazanim celom służą także zmiany o charakterze instytucjonalnym objęte projektowaną ustawą. Realizacji celów określonych w Strategii Zintegrowanego Zarządzania Granicą w latach 2003-2005 oraz zobowiązań w obszarze negocjacyjnym „Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne” służą w szczególności regulacje prawne obejmujące:

- ujednoczenie struktury organizacyjnej terenowych organów Straży Granicznej właściwych w zakresie kontroli ruchu granicznego oraz ochrony granicy państwowej,
- rozszerzenie katalogu przestępstw, przy zwalczaniu których Straż Graniczna prowadzi czynności operacyjne w ramach instytucji tzw. zakupu kontrolowanego,
- użycie kontyngentów Straży Granicznej poza granicami państwa,
- wykorzystanie w celu usprawnienia ruchu granicznego w przejściach granicznych środków pochodzących z pomocy zagranicznej, a także od jednostek samorządu terytorialnego,

- wprowadzenie regulacji umożliwiających stosowanie w przyszłości prawa Schengen w zakresie kontroli osób na granicach wewnętrznych,
- zniesienie ograniczeń w zakresie korzystania przez funkcjonariuszy z przy-sługujących im uprawnień wynikających z ustawy o Straży Granicznej oraz ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- wprowadzenie możliwości przeprowadzania badania psychofizjologicznego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej,
- wprowadzenie możliwości poddania badaniom psychofizjologicznym funkcyj-nariusza w przypadku, gdy toczy się postępowanie w sprawach przestępstw korupcyjnych,
- rozszerzenie zakresu składania oświadczeń majątkowych,
- rozszerzenie zakresu stosowania instytucji świadka koronnego na przestę-pstwa organizowania lub umożliwiania w inny sposób przekraczania granicy wbrew przepisom,
- wprowadzenie regulacji karnych penalizujących działania, których celem jest umożliwienie nielegalnego przekraczania granicy państwowej oraz nielegal-nego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Powyższe regulacje przedstawione są w ramach określenia zakresu przedmio-towego zmian wprowadzanych projektowaną ustawą.

I. Zakres przedmiotowy nowelizacji ustawy o Straży Granicznej obejmuje:

- 1) wprowadzenie regulacji usprawniających funkcjonowanie Straży Gra-nicznej przez:
  - utworzenie jednolitej struktury organizacyjnej – placówek Straży Gra-nicznej (w miejsce dotychczasowych strażnic i granicznych placówek kontrolnych),

- zniesienie ograniczeń w zakresie korzystania przez funkcjonariuszy poza obszarem strefy nadgranicznej z przysługujących im uprawnień,
  - rozszerzenie katalogu przestępstw, przy zwalczaniu których możliwe będzie stosowanie środków operacyjno-rozpoznawczych w zakresie instytucji „zakupu kontrolowanego;
- 2) stworzenie podstaw prawnych do użycia jednostek organizacyjnych Straży Granicznej w misjach zagranicznych,
  - 3) wprowadzenie instytucji służących zwalczaniu korupcji,
  - 4) wprowadzenie regulacji racjonalizujących przebieg służby funkcjonariuszy oraz zmian dostosowawczych, których celem jest ujednoczenie przepisów ustawy o Straży Granicznej z przepisami dotyczącymi innych formacji umundurowanych.

Ad 1. Istotą nowego modelu organizacji jednostek organizacyjnych Straży Granicznej zajmujących się kontrolą ruchu granicznego i ochroną granicy jest utworzenie jednej kategorii jednostek organizacyjnych Straży Granicznej – placówek, które zastąpią dotychczasowe graniczne placówki kontrolne oraz strażnice. Oznacza to scalenie kompetencji, które posiada obecnie komendant granicznej placówki kontrolnej (kontrola ruchu granicznego) i komendant strażnicy (ochrona granicy), w ramach nowego organu – komendanta placówki. Takie rozwiązanie zapewni pełną integrację funkcjonujących obecnie oddzielnie służb kontroli ruchu granicznego i ochrony granicy, przyczyni się także do uproszczenia i przyspieszenia postępowań prowadzonych przez Straż Graniczną. Ujednoczenie struktury organizacyjnej przyczyni się także do efektywnego korzystania, w ramach tworzonego Krajowego Systemu Informacyjnego Schengen, którego końcowymi użytkownikami są jednostki organizacyjne Straży Granicznej, z danych Systemu Informacyjnego Schengen. Proponowany model organizacyjny odpowiada rozwiązaniom przyjętym w części służb granicznych państw Unii Europejskiej (Republika Federalna Niemiec). Zmiany takie w 2002 r. wprowadzone zostały także w nowych państwach

Unii Europejskiej – w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej. Istnienie jednolitej struktury organów Straży Granicznej ułatwi współpracę tej formacji z innymi służbami państwowymi, a także ze służbami ochrony granic państw sąsiednich.

Ujednolicenie struktury organizacyjnej Straży Granicznej pozwoli także na:

- skuteczną koordynację i nadzór działań prowadzonych przez Straż Graniczną na poszczególnych odcinkach granicy państwowej,
- usprawnienie przepływu informacji i w efekcie procesu decyzyjnego,
- zwiększenie mobilności funkcjonariuszy przez stworzenie możliwości pełnienia służby w ochronie granicy państwowej lub kontroli ruchu granicznego, w ramach jednej jednostki organizacyjnej,
- zmniejszenie zagrożenia korupcją, przez zróżnicowanie zadań wykonywanych przez funkcjonariuszy i miejsca pełnienia przez nich służby,
- elastyczne wykorzystanie sił i środków będących w dyspozycji Straży Granicznej.

Proponowane regulacje obejmują zmiany legislacyjne – wprowadzenie nowego nazewnictwa terenowych organów Straży Granicznej oraz przepisy przejściowe.

Straż Graniczna po przystąpieniu do Unii Europejskiej realizuje obowiązki ciążące na Rzeczypospolitej Polskiej, które wynikają z Układu Schengen. Oznacza to konieczność wprowadzenia szeregu regulacji prawnych, które stanowić będą podstawę zmian w funkcjonowaniu Straży Granicznej.

Wykonaniu zobowiązań wynikających z Układu z Schengen służy wprowadzenie zasady, w myśl której funkcjonariusze Straży Granicznej będą mogli korzystać z uprawnień określonych w art. 11 ust. 1 ustawy o Straży Granicznej na całym terytorium państwa. W obecnym stanie prawnym funkcjonariusz może legitymować osobę, dokonać zatrzymania oraz

przeszukania osoby, obserwować i rejestrować zdarzenia w miejscu publicznym oraz zatrzymywać pojazdy jedynie w obszarze strefy nadgranicznej. Odstępstwo od tej zasady dopuszczalne jest wyłącznie w sytuacji, gdy ścigani są sprawcy przestępstw i wykroczeń.

Od maja 2004 r. Straż Graniczna zapewnia kontrolę granicy wschodniej – będącej granicą zewnętrzną Unii Europejskiej – według standardów wspólnotowych. Wymaga to prowadzenia aktywnych działań przez Straż Graniczną na całym terytorium państwa.

Drugim ważnym argumentem przemawiającym za wprowadzeniem proponowanej regulacji jest konieczność prowadzenia przez Straż Graniczną elastycznych działań po zniesieniu kontroli granicznej na tzw. granicach wewnętrznych, tj. wspólnych granicach stron Układu. Układ z Schengen rekompensując ograniczenie form kontroli granicznej osób na granicach wewnętrznych dopuszcza prowadzenie kontroli mobilnych na terytorium państwa strony Układu. Zniesienie wskazanych wyżej ograniczeń przyczyni się do skutecznego zwalczania nielegalnej migracji oraz przestępczości związanej z przekraczaniem granic.

Art. 8 Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. o stopniowym znieszeniu kontroli na wspólnych granicach nakazuje stronom Układu w związku z osłabieniem kontroli na wspólnych granicach podjęcie zdecydowanych kroków mających na celu walkę z nielegalnym handlem narkotykami, art. 17 Układu zobowiązuje do podjęcia dodatkowych środków w celu ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego i zapobiegania nielegalnej imigracji. Art. 6 ust. 3 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 19 czerwca 1990 r. nakłada na właściwe władze krajowe obowiązek wykorzystywania patroli mobilnych w celu nadzorowania granicy wewnętrznej między poszczególnymi przejściami granicznymi w taki sposób, aby zniechęcić do omijania kontroli przeprowadzanych na przejściach granicznych.

Przedstawionemu celowi służyć będzie także zniesienie ograniczeń uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej w zakresie ruchu drogowego wynikających z ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy

o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych. Zmiany te przedstawione są w części IV uzasadnienia.

Straż Graniczna w celu zwalczania przestępstw korupcyjnych funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej oraz przestępstwa z art. 263 § 3 Kodeksu karnego (organizowanie nielegalnego przekraczania granicy) może stosować środki operacyjne – zakup kontrolowany. Dla zwiększenia skuteczności działań Straży Granicznej niezbędne jest rozszerzenie zakresu tej instytucji na najpoważniejsze przestępstwa skarbowe, przestępstwa dotyczące: oznaczenia wyrobów znakami akcyzy, broni, materiałów wybuchowych i narkotyków, w przypadku gdy związane są one z ruchem granicznym. Przewiduje się także stosowanie instytucji zakupu kontrolowanego przy zwalczaniu przestępstwa z projektowanego art. 264 § 3 K.k. obejmującego umożliwianie, w inny sposób niż organizowanie, nielegalnego przekraczania granicy. Oba typy przestępstw zagrożone są identyczną sankcją.

Zakres ustawowych zadań formacji rozszerzony został na kontrolę bezpieczeństwa przeprowadzaną w przejściach granicznych oraz w środkach transportu w komunikacji międzynarodowej (art. 1 ust. 2 pkt 5a). Zadanie to, szczególnie istotne dla zapewnienia bezpieczeństwa, jest wykonywane przez Straż Graniczną w oparciu o przepisy nie mające rangi ustawowej. Proponowana regulacja obejmuje także upoważnienie do określenia w drodze rozporządzenia form kontroli bezpieczeństwa. Przeprowadzanie kontroli bezpieczeństwa ma obecnie podstawę ustawową jedynie w zakresie kontroli przeprowadzanej na lotniskach. Stanowi o tym art. 187 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. Nr 130, poz. 1112 z późn. zm.), który zawiera delegację ustawową do określenia w drodze rozporządzenia m.in. ochrony lotnictwa cywilnego w ruchu międzynarodowym przez Straż Graniczną. Zasadne jest określenie w akcie normatywnym tej samej rangi podstawy prawnej dla czynności podejmowanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w tym zakresie, wykonywane są one także w innych niż lotnicze przejściach granicznych.

Do obowiązujących przepisów dotyczących zakupu kontrolowanego (art. 9f) proponuje się dodanie przepisu, który umożliwi zniszczenie zgromadzonych w czasie stosowania czynności materiałów niezawierających dowodów, które wykorzystane będą w postępowaniu karnym, w terminie 2 miesięcy od zakończenia kontroli. Przepis ten ma charakter gwarancyjny i służy ochronie praw jednostki. Tego rodzaju regulację zawiera ustawa o Policji (art. 19a ust. 8).

Ad 2. Aktywne włączenie się Rzeczypospolitej Polskiej w działania społeczności międzynarodowej mające na celu utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa wymaga, niezależnie od istnienia legitymacji prawnomiędzynarodowej dla działań polskich formacji uzbrojonych, także podstawy w krajowym porządku prawnym. Proponowane rozwiązania prawne w zakresie użycia kontyngentów Straży Granicznej w misjach międzynarodowych wzorowane są na przepisach zawartych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji wprowadzonych nowelą z dnia 27 lipca 2001 r. Określają one cele użycia kontyngentu, podmioty właściwe w sprawach użycia kontyngentu, zakres decyzji dotyczącej użycia kontyngentu, uprawnienia i obowiązki osób wchodzących w skład kontyngentu, a także źródła finansowania użycia jednostek Straży Granicznej poza granicami państwa. Projektowana ustawa określa wprost zakres świadczeń przysługujących funkcjonariuszom i pracownikom kontyngentu. Przyjęte rozwiązania odpowiadają regulacjom zawartym w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750). Określenie bezpośrednio w ustawie zakresu praw funkcjonariuszy i pracowników kontyngentów ma charakter gwarancyjny.

Funkcjonariusze Straży Granicznej brali udział w kontrolach granicznych przeprowadzanych poza granicami państwa w trakcie konfliktu na Bałkanach. Ze względu na brak regulacji ustawowej dotyczącej użycia kontyngentów Straży Granicznej poza granicami państwa nie ma obecnie podstaw prawnych udziału funkcjonariuszy Straży Granicznej w składzie polskich kontyngentów, mimo że wśród zadań przez nie realizowanych jest

m.in. prowadzenie kontroli granicznej. Zobowiązania prawnomiędzynarodowe wynikające z Traktatu o Unii Europejskiej, który uznaje wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa za domenę Unii, uzasadniają pilną potrzebę wprowadzenia do ustawy o Straży Granicznej przepisów dotyczących użycia kontyngentów Straży Granicznej poza granicami państwa. Przyjęcie takiej regulacji nie łączy się z dodatkowymi wydatkami z budżetu państwa, mogą one być także finansowane przez organizacje międzynarodowe. Wydatki w tym zakresie wiązać się będą bezpośrednio z użyciem kontyngentu Straży Granicznej.

Koszty osobowe związane z użyciem kontyngentów Straży Granicznej odpowiadać będą wydatkom ponoszonym w związku z użyciem kontyngentów policyjnych. Funkcjonariusze oddelegowani do służby w kontyngencie otrzymywać będą ryczałt w wysokości kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej /zgodnie z art. 16 pkt 2 lit. d ustawy budżetowej z dnia 23 stycznia 2004 r. (Dz. U. Nr 17, poz. 167) wynosi on 1396,38 zł/ oraz dodatek zagraniczny, którego przeciętną wysokość oszacować można na kwotę 1000 USD. Wysokość dodatku zagranicznego dla policjantów pełniących służbę w kontyngencie określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2002 r. w sprawie należności pieniężnych otrzymywanych przez policjantów delegowanych do pełnienia służby poza granicami państwa w kontyngencie policyjnym (Dz. U. Nr 192, poz. 1607, z późn. zm.).

- Ad 3. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Straż Graniczna może prowadzić postępowania w sprawach rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw korupcyjnych określonych w art. 228, 229 i 231 Kodeksu karnego popełnianych przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych (art. 1 ust. 2a). Projekt przewiduje, że funkcjonariusz (ust. 3 i 4 dodane w art. 44) może być poddany badaniom psychofizjologicznym w związku z postępowaniem w sprawach przestępstw korupcyjnych, do których odsyła art. 1 ust. 2a. Podkreślić należy, że możliwość skierowania funkcjo

nariusza na badania psychofizjologiczne ograniczona jest do przypadku prowadzenia przez Straż Graniczną postępowania w sprawach przestępstw korupcyjnych. Ograniczeniem formalnym jest dopuszczalność skierowania funkcjonariusza na badania psychofizjologiczne wyłącznie przez Komendanta Głównego Straży Granicznej. Możliwość skierowania funkcjonariusza na tego rodzaju badania przewiduje ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (art. 59 ust. 2). Istotne znaczenie dla zapobiegania korupcji ma także wprowadzenie możliwości przeprowadzania badań psychofizjologicznych kandydatów do służby w Straży Granicznej. Zgodnie z projektowanym art. 31 ust. 1a i 1b zakres postępowania kwalifikacyjnego przy przyjmowaniu kandydata do służby w Straży Granicznej może obejmować przeprowadzenie badania psychofizjologicznego. Taką regulację zawiera art. 46 ust. 2 ustawy o ABW oraz AW.

W zakresie regulacji dotyczącej składania przez funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej oświadczeń majątkowych (zmiana w art. 91a), projektowana ustawa:

- obejmuje zakresem oświadczenia majątkowego także majątek odrębny małżonka funkcjonariusza lub pracownika. Zgodnie z obowiązującą regulacją funkcjonariusze i pracownicy Straży Granicznej składają oświadczenie majątkowe o stanie majątkowym swoim, swoich małżonków oraz osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym. Ze względu na to, że majątek odrębny obejmuje przedmioty nabyte także po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami (art. 32 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego) objęcie oświadczeniem majątkowym także tej części majątku służy bezpośrednio eliminacji zagrożeń korupcyjnych. Oświadczenie majątkowe ma charakter poufny i nie podlega ujawnieniu. Tym samym nie zostaje naruszony wymóg ochrony prawa do prywatności wynikający z art. 47 Konstytucji.

Biorąc pod uwagę ograniczony zakres obowiązku składania oświadczeń majątkowych (rozpoczęcie i zakończenie służby lub pracy oraz na żąda

nie przełożonych określonych wprost w ustawie), szczególny status funkcjonariuszy oraz charakter pracy, a także znaczenie instytucji oświadczenia majątkowego dla zwalczania korupcji uznać należy, iż obowiązek złożenia oświadczenia majątkowego w zakresie określonym w art. 91a projektowanej ustawy jest adekwatny do celu jakiemu służy powyższa regulacja. Tym samym spełnione są standardy wynikające z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

- rozszerza krąg podmiotów, na polecenie których funkcjonariusze są zobowiązani do składania oświadczeń majątkowych przez upoważnienie komendantów ośrodków szkolenia do występowania o złożenie przez podległego funkcjonariusza oświadczenia majątkowego. Zmiana ta ma charakter formalny, jest ona konsekwencją regulacji zawartej w art. 6 ust. 5 ustawy o Straży Granicznej, zgodnie z którą komendant ośrodka szkolenia jest przełożonym wszystkich podległych mu funkcjonariuszy.

Ad 4. Zmiany dostosowawcze przewidziane w projektowanej ustawie obejmują:

- przyznanie funkcjonariuszom uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia – art. 11 ust. 1 pkt 6a (ustawową legitymację do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego ma Policja i Żandarmeria Wojskowa),
- zmianę regulacji zawartej w art. 40 dotyczącej przeniesienia służbowego oraz delegowania wzorem ustawy policyjnej (art. 36),
- zagwarantowanie skuteczności zawieszenia w czynnościach służbowych przez zapewnienie wykonalności decyzji w tych sprawach. Zgodnie z dodanym ust. 3a art. 43 wniesienie odwołania nie wstrzymuje zawieszenia w czynnościach służbowych; taką regulację zawierają ustawa z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. Nr 27, poz. 298 z późn. zm.) /art. 33 ust. 4 in fine/ oraz ustawa z dnia

24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 72, poz. 802 z późn. zm.)
/art. 23 ust. 5/.

Inne zmiany

Ze względu na to, że Straż Graniczna realizuje także zadania wynikające z umów i porozumień międzynarodowych, w tym także nie stanowiących źródeł prawa powszechnie obowiązującego w rozumieniu art. 87 Konstytucji proponuje się dodanie przepisu wskazującego tego rodzaju podstawę prawną działań (art. 1 ust. 2b). Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 z późn. zm.) jej przepisy m.in. w zakresie wykonania umowy międzynarodowej dotyczące ministra stosuje się odpowiednio do kierownika centralnego organu administracji rządowej.

Proponuje się także dodanie przepisu eliminującego możliwość przerwania ciągłości okresu pozostawania na zwolnieniu lekarskim (art. 47 ust. 2a i 2b).

Biorąc pod uwagę, że określenie właściwości miejscowej organu państwa powinno mieć podstawę ustawową proponuje się dodanie przepisu, na mocy którego na terytorium państwa nie objętym właściwością miejscową oddziału Straży Granicznej zadania wykonuje Komendant Główny Straży Granicznej przy pomocy swojego urzędu (art. 6 ust. 1a). Obecnie legitymacja Komendanta Głównego Straży Granicznej w tym zakresie wynika z rozporządzenia wydanego na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy o Straży Granicznej.

Ze względu na samodzielność formacji, której zadaniem jest kontrola granic, w pełni uzasadnione jest wprowadzenie własnej regulacji dotyczącej korpusów i stopni obowiązujących w Straży Granicznej. Związanie stopni Straży Granicznej z regulacją obowiązującą w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej nie znajduje obecnie uzasadnienia ze względu na rezygnację przez ustawodawcę w 2001 r. z włączenia Straży Granicznej w skład Sił Zbrojnych w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny. Wymaga ono każdorazowo, w przypadku zmiany stopni w Siłach

Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględnienia jej w Straży Granicznej.

Zmianą związaną z problemami stosowania prawa jest nowelizacja definicji „miejscowości pobliskiej”. Stosowanie przez organy Straży Granicznej przepisu definiującego pojęcie miejscowości pobliskiej wywołuje szereg wątpliwości interpretacyjnych.

W obowiązującym stanie prawnym o zamieszkiwaniu w miejscowości innej niż pobliska decyduje czas dojazdu do miejsca pełnienia służby i z powrotem – nie może on przekraczać dwóch godzin. W świetle dotychczasowego orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego (wyroki I SA 2340/99 z 7.03.2001, I SA 2308/99 z 7.03.2001 i I SA 53/2001 z 17.05.2001) legalność rozstrzygnięcia organu administracji uzależniona jest od oceny opartej na kryterium nieostrym – istnieniu połączenia dogodnego dla funkcjonariusza, które zapewnia podróż w rozsądnym czasie. Ze względu na okoliczność, iż spełnienie przesłanek ustawowych powoduje powstanie prawa do świadczenia pieniężnego w postaci zwrotu kosztów podróży, niezbędne jest przyjęcie precyzyjnego i jasnego kryterium, jest nim kryterium odległości między granicami administracyjnymi miejscowości pełnienia służby i miejscowości, w której mieszka funkcjonariusz, określonej według długości istniejących dróg publicznych. Proponowane rozwiązanie jest zbliżone do stosowanego w ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu. Zgodnie z przyjętą w niej regulacją (art. 76 w związku z art. 79) równoważnik pieniężny nie przysługuje funkcjonariuszowi, jeżeli posiada on lokal mieszkalny w miejscowości odległej mniej niż 100 km od miejsca pełnienia służby. Ze względu na specyfikę służby w Straży Granicznej (służba w jednostkach organizacyjnych usytuowanych wzdłuż granicy państwowej) proponuje się przyjęcie jako kryterium odległości 30 km. Szacuje się, że niewielka część funkcjonariuszy utraci uprawnienia do ww. świadczenia pieniężnego. Przewiduje się, że zmniejszenie wydatków związanych z wejściem w życie proponowanych regulacji wyniesie około 1,7 mln zł (zmniejszenie liczby funkcjonariuszy otrzymujących równoważnik pieniężny za brak lo

kalu mieszkalnego oraz otrzymujących zwrot kosztów dojazdów). Posłużenie się wyłącznie kryterium odległości wyeliminuje ponadto spory związane z realizacją prawa do równoważnika pieniężnego za brak lokalu w miejscowości pobliskiej.

II. Zakres przedmiotowy nowelizacji ustawy o ochronie granicy państwowej obejmuje:

- 1) wprowadzenie do ustawy regulacji, które po związaniu Rzeczypospolitej Polskiej prawem Schengen umożliwią realizację przez państwo prawa do przywrócenia kontroli granicznej osób na granicach wewnętrznych,
- 2) sprecyzowanie przepisów dotyczących obszaru strefy nadgranicznej,
- 3) jednolite określenie organów zobowiązanych do utrzymywania przejść granicznych w stanie umożliwiającym przeprowadzenie skutecznej kontroli.

Ad 1. Uzyskanie przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej wiąże się z koniecznością realizacji zobowiązań wynikających z Układu z Schengen z 1985 r. stanowiącego po wejściu w życie Traktatu Amsterdamskiego część prawa Unii Europejskiej, którą przyjęły państwa przystępujące do Unii. Na mocy prawa Schengen (z dniem określonym w decyzji Rady o stosowaniu przez Polskę art. 2 Konwencji z dnia 19 czerwca 1990 r. wykonawczej do układu z Schengen) zniesiona zostanie kontrola graniczna osób przekraczających granice wewnętrzne, którymi w rozumieniu prawa Schengen są granice państwowe na lądzie, a także porty lotnicze i morskie służące do utrzymywania komunikacji na obszarze państw Stron układu z 1985 r. Prawo Schengen (art. 2 Konwencji wykonawczej z dnia 19 czerwca 1990 r.) dopuszcza przywracanie na czas określony kontroli granicznej osób na granicach wewnętrznych, po spełnieniu określonych w nim warunków, którymi są:

- 1) konieczność ochrony porządku publicznego oraz bezpieczeństwa państwa (przesłanki materialne),
- 2) wymóg przeprowadzenia konsultacji z innymi stronami Układu lub poinformowanie stron o przewidzianym przywróceniu kontroli, w sytuacji, gdy ze względu na wskazane wyżej przyczyny niezbędne jest podjęcie natychmiastowych działań (przesłanki formalne).

Przewidywane zniesienie kontroli granicznej osób na granicach wewnętrznych Rzeczypospolitej Polskiej łączy się z potrzebą wprowadzenia w prawie krajowym ram prawnych przywracania kontroli granicznej osób, w tym określenia podmiotu właściwego w tych sprawach. Ze względu na krąg adresatów takich rozstrzygnięć proponuje się przyjęcie formy rozporządzenia, które jako akt powszechnie obowiązujący publikowane jest w Dzienniku Ustaw oraz powierzenie tej kompetencji ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, który zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 1999 r. Nr 82, poz. 928 z późn. zm.) właściwy jest w sprawach ochrony granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego. Regulacja dotycząca przywrócenia kontroli granicznej osób na granicy wewnętrznej obejmuje także przepis odsyłający do odpowiedniego stosowania w zakresie tej kontroli uprawnień przysługujących funkcjonariuszom oraz delegację ustawową do określenia w drodze rozporządzenia kategorii obiektów i wyposażenia, których utrzymanie jest niezbędne dla przywrócenia kontroli na granicy wewnętrznej.

Ad 2. Projektowana ustawa wprowadza zmianę w zakresie określenia obszaru strefy nadgranicznej. Zgodnie z obowiązującym przepisem (art. 12 ust. 1) strefa nadgraniczna obejmuje obszar gmin przyległych do granicy państwowej, a także gminy bezpośrednio sąsiadujące z nimi, jeżeli tak wyznaczona strefa nadgraniczna nie osiągnęłaby 15 km. Ze względu na okoliczność, że tak określona strefa nadgraniczna nie obejmuje gmin, które nie spełniają wskazanych w art. 12 ust. 1 warunków, mimo że

znajdują się na części terytorium państwa wyznaczonym granicą państwową i linią strefy nadgranicznej, niezbędne jest dokonanie zmian likwidujących zróżnicowanie w tym zakresie. Zgodnie z proponowanym przepisem strefa nadgraniczna obejmować będzie wszystkie jednostki zasadniczego podziału terytorialnego, których granice znajdują się w tej strefie. W efekcie eliminacji nie znajdującego uzasadnienia zróżnicowania obszaru strefy nadgranicznej możliwe będzie jednolite stosowanie przepisów obowiązujących w strefie nadgranicznej.

- Ad 3. Zgodnie z obowiązującymi od 1990 r. regulacjami, o tym, który organ właściwy jest w zakresie utrzymywania przejścia granicznego rozstrzyga rodzaj przejścia (art. 17). Do utrzymywania przejść granicznych kolejowych, lotniczych i morskich zobowiązany jest minister właściwy do spraw transportu i gospodarki morskiej, przejść rzecznych minister właściwy do spraw ochrony środowiska, a przejść drogowych oraz turystycznych wojewoda. Nałożenie obowiązków w zakresie utrzymywania przejść granicznych na naczelne organy administracji rządowej – właściwych ministrów oraz na organy terenowe – wojewodów nie sprzyja sprawnemu określaniu potrzeb finansowych i rzeczowych podmiotów działających w przejściu granicznym. Proponuje się powierzenie tego obowiązku wojewodom właściwym miejscowo dla danego przejścia granicznego (w przypadku przejść granicznych znajdujących się poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie to wojewoda, którego właściwość miejscowa obejmuje odcinek granicy państwowej, najbliższy danego przejścia granicznego). Dodać także należy, że zobowiązani do utrzymywania przejść granicznych ministrowie, obowiązki w tym zakresie wykonują przez powierzenie konkretnych zadań podmiotom prawa publicznego lub prawa prywatnego. Naczelne organy administracji rządowej nie dysponują obecnie, poza środkami o charakterze cywilno-prawnym, instrumentami prawnymi, pozwalającymi na oddziaływanie na podmioty funkcjonujące w przejściu granicznym. Ponadto duża część zadań kontrolnych wykonywanych w przejściach granicznych realizowana jest przez

organy administracji zespolonej (kontrola weterynaryjna, fitosanitarna), pozostałe wykonują terenowe organy administracji niezespolonej. Powierzenie wojewodom obowiązku utrzymania przejść granicznych powinno przyczynić się do usprawnienia procesu określania potrzeb służb granicznych i racjonalnego ich zaspakajania w ramach istniejących możliwości budżetowych. Niezbędne ustalenia podejmowane będą przez organy administracji rządowej tego samego stopnia. W praktyce większość środków finansowych przeznaczonych na przejścia graniczne przekazywana jest do budżetów wojewodów, określone w ustawie budżetowej na 2003 r. wydatki wojewodów to 224 030 tys. zł, wydatki ministra właściwego do spraw transportu to 45 319 tys. zł, gospodarki morskiej – 6 681 tys. zł. Ze względu na konieczność wejścia w życie nowych regulacji dotyczących utrzymania przejść granicznych w sposób umożliwiający płynne przejście obowiązków przewiduje się wejście w życie przedmiotowych przepisów po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy. Przepis dotyczący utrzymania przejść granicznych stwarza możliwość dodatkowego finansowania usprawnienia przejść granicznych ze źródeł pomocowych oraz przez jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 111 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15 poz. 1014 z późn. zm.) dopuszczalne jest wskazanie w ustawie szczególnej tytułu prawnego do finansowania określonych działań. Przyznanie jednostkom samorządu terytorialnego możliwości dodatkowego finansowania przejść granicznych jest zgodne z konstytucyjną zasadą samodzielności samorządu terytorialnego bowiem decyzje w tym zakresie należeć będą wyłącznie do organu stanowiącego jednostki samorządowej. Projektowana regulacja umożliwi włączenie się samorządu terytorialnego w proces usprawniania przejść granicznych, w przypadku uznania przez te podmioty, że przyczynia się to do aktywizacji regionu. Regulacja ta była przedmiotem konsultacji w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

III. Ze zmianami wprowadzonymi w ustawie o Straży Granicznej łączą się zmiany w następujących ustawach:

- 1) ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515 z późn. zm.),
- 2) ustawie z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm.),
- 3) ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.),
- 4) ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.),
- 5) ustawie z dnia 20 maja 1970 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 114 z późn. zm.),
- 6) ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (Dz. U. Nr 114 poz. 738 z późn. zm.),
- 7) ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175 z późn. zm.),
- 8) ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 1176 z późn. zm.),
- 9) ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2002 r. Nr 80, poz. 872 z późn. zm.)
- 10) ustawie z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 86, poz. 960 z późn. zm.),
- 11) ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. o zasadach i warunkach wjazdu i pobytu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 141, poz. 1180, z późn. zm.),

12) ustawie z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 200, poz. 1953).

Ad 1. Nowelizacja ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515 z późn. zm.) w zakresie wydawania przez funkcjonariuszy Straży Granicznej poleceń lub sygnałów uczestnikom ruchu i innym osobom znajdującym się na drodze jest konsekwencją wejścia w życie w dniu 15 czerwca 2001 r. ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 45, poz. 498), na mocy której funkcjonariusze Straży Granicznej otrzymali prawo zatrzymywania pojazdów nie tylko na obszarze strefy nadgranicznej ale także poza tą strefą (art. 11 ust. 1 pkt 8 w związku z art. 11 ust. 6). Z tego względu niezbędne jest zniesienie ograniczenia uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej wynikającego z art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo o ruchu drogowym, w myśl którego funkcjonariusze mogą wydawać w ruchu drogowym polecenia wyłącznie na obszarze strefy. Zmiana zapewni spójność norm ustawowych regulujących uprawnienia funkcjonariuszy Straży Granicznej, także w kontekście skreślenia ust. 6 w art. 11 o Straży Granicznej. Wyeliminowane zostało ponadto ograniczenie w zakresie kontroli pojazdów zawarte w art. 129 ust. 4a Prawa o ruchu drogowym, w myśl którego funkcjonariusze mogą dokonywać kontroli pojazdów przekraczających granicę państwa oraz znajdujących się w obszarze strefy nadgranicznej. Powyższe zmiany legislacyjne wiążą się z ograniczeniem form kontroli granicznej dokonywanej w drogowych przejściach granicznych. Z art. 2 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 19 czerwca 1990 r. wynika, iż kontrola graniczna przeprowadzana jest bez zatrzymywania pojazdów obywateli państw Unii Europejskiej. Konsekwencją powyższego jest rozszerzenie uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej obejmujące możliwość ich wykonywania także poza strefą nadgraniczną.

Ad 2. Zmiany w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671) wiążą się, podobnie jak zmiany ustawy – Prawo o ruchu drogowym z przyznaniem funkcjonariuszom Straży Granicznej uprawnień do zatrzymywania pojazdów także poza obszarem strefy nadgranicznej. Na podstawie dotychczasowej regulacji funkcjonariusze mogą dokonywać kontroli przewozu drogowego towarów niebezpiecznych na obszarze objętym zasięgiem przejścia granicznego oraz w strefie nadgranicznej. Zgodnie z nowym brzmieniem pkt 4 ust. 1 art. 29 określającego miejsce kontroli będzie ona mogła być wykonywana na drogach i parkingach. Druga ze zmian ma charakter legislacyjny, wiąże się z wprowadzeniem nowej jednostki organizacyjnej – placówki Straży Granicznej w miejsce granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej.

Ad 3. Nowelizacja ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.) związana jest ściśle z wprowadzeniem regulacji dotyczącej użycia kontyngentów Straży Granicznej poza granicami państwa. Obejmuje ona rozszerzenie zakresu podmiotowego zwolnienia od podatku dochodowego należności pieniężnych funkcjonariuszy i pracowników kontyngentów Straży Granicznej. Wprowadzenie tej zmiany podyktowane jest koniecznością zapewnienia równego traktowania funkcjonariuszy publicznych wykonujących zadania poza granicami państwa, niezależnie od tego w ramach jakiej formacji wykonują te zadania.

Ad 4 i 5. Zgodnie z projektem dotychczasowy typ podstawowy przestępstwa przekraczania granicy państwowej wbrew przepisom (art. 264 § 1 Kk.) staje się wykroczeniem. Obowiązujące przepisy uznają każde przekroczenie granicy państwowej naruszające warunki określone w ustawie o ochronie granicy państwowej za przestępstwo (obejmuje to także naruszenia granicy związane z ruchem turystycznym). Z danych statystycznych wynika, że w 2001 r. z ponad 4 tys.

wszczętych postępowań przygotowawczych prowadzonych na podstawie art. 264 § 1 K.k. aktem oskarżenia objęto tylko 27% spraw. Sądy najsurowszą z kar przewidzianych za popełnienie przestępstwa z art. 264 § 1 – pozbawienie wolności – bez zawieszenia tej kary, orzekły jedynie w 72 przypadkach. Czyn objęty art. 264 § 1 K.k. jest typowym naruszeniem porządku administracyjnego, obejmującym nielegalne przekroczenie granicy polegające na wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jak i na wjeździe na to terytorium. Zauważyć należy, że ustawodawstwa Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Czeskiej i Republiki Słowackiej czyny mieszczące się w art. 264 § 1 K.k. uznają za wykroczenie. W kontekście akcesji do Unii Europejskiej zasadne jest jednolite traktowanie porównywalnych naruszeń prawa. Proponowana regulacja służy racjonalizacji ścigania oraz skutecznej realizacji zasady nieuchronności kary. Zauważyć także należy, że obowiązujące przepisy w szeregu przypadkach kwalifikację czynu uzależniają od jego skutków i wagi, zgodnie z art. 255 k.k. przestępstwem jest publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa, art. 52a Kodeksu wykroczeń stanowi, że nawoływanie do popełnienia przestępstwa, jeżeli czyn albo jego skutki nie są znaczne, jest wykroczeniem. Art. 278 K.k. oraz art. 119 K.w. uzależniają kwalifikację czynu od wartości jego przedmiotu.

- Ad 6. Zmiana ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (Dz. U. Nr 114, poz. 738 z późn. zm.) rozszerza zakres instrumentów prawnych o charakterze procesowym, które wykorzystywane będą w zwalczaniu nielegalnej migracji. Projektowana zmiana pozwoli na stosowanie instytucji świadka koronnego w celu zwalczania najgroźniejszego spośród przestępstw nielegalnego przekraczania granicy tj. przestępstwa z obecnego art. 264 § 3 Kodeksu Karnego (art. 264 § 2 w przypadku przyjęcia zmiany przewidzianej w projekcie), polegającego na organizowaniu innym osobom przekraczania granicy pań

stwowej wbrew przepisom, a także przestępstwa z dodanego przepisu karnego (art. 264 § 3).

Ad 7. Zmiana ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 128, poz. 1175) - wprowadzone zostały zmiany o charakterze legislacyjnym, wiążące się z utworzeniem nowego organu – komendanta placówki Straży Granicznej.

Ad 8,9, 10 i 11. Zmiany w ustawach:

- 8) z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872, z późn. zm.),
- 9) ustawie z dnia 9 września 2000 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 86, poz. 960, z późn. zm.),
- 10) ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 1176, z późn. zm.),
- 11) ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. o zasadach i warunkach wjazdu i pobytu obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin na terytorium Rzeczypospolitej (Dz. U. Nr 141, poz. 1180, z późn. zm.)

mają charakter legislacyjny, są one konsekwencją wprowadzenia w miejsce dotychczasowego terenowego organu Straży Granicznej – komendanta granicznej placówki kontrolnej Straży Granicznej nowego organu – komendanta placówki Straży Granicznej.

Ad 12. Nowelizacja ustawy z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 200, poz. 1953) /art. 6/ wiąże się z koniecznością wprowadzenia nowego określenia organów Straży Granicznej właściwych

w sprawach pobierania opłaty dodatkowej od przedsiębiorców wykonujących transport lub przewóz drogowy. W przypadku drogowych przejść granicznych, w których nie działają organy celne (granica Rzeczypospolitej Polskiej z państwami Unii Europejskiej) opłatę pobierać powinny organy Straży Granicznej. Wprowadzenie przedmiotowej regulacji służy ułatwieniu prowadzenia działalności gospodarczej. Rozszerzony został krąg podmiotów uprawnionych do pobierania opłaty dodatkowej o instytucje zrzeszające przewoźników drogowych oraz Biuro Obsługi Transportu Międzynarodowego w Warszawie. Tryb pobierania opłat regulować będą akty wykonawcze ze względu na określenie w projektowanym artykule zagadnień poboru opłaty dodatkowej, zbędne staje się odesłanie do przepisów ustawy o drogach publicznych (uchylenie ust. 11).

IV. Przepisy przejściowe i końcowe.

Wejście w życie przepisu powierzającego właściwym wojewodom obowiązek utrzymywania przejść granicznych niezależnie od rodzaju przejścia nastąpi z dniem 1 stycznia 2006 r.

Termin wejścia w życie przepisu art. 2 pkt 4 wskazującego organ właściwy do znoszenia i przywracania kontroli granicznej jest bezpośrednio związany z członkostwem w Unii Europejskiej oraz spełnieniem przez Rzeczpospolitą Polską warunków określonych Układem z Schengen i wydania przez Radę decyzji o stosowaniu przez Polskę art. 2 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen.

Wejście w życie przepisów karnych oraz dotyczącego instytucji świadka koronnego poprzedza 3 miesięczne *vacatio legis*.

Nowa kategoria terenowych jednostek Straży Granicznej – placówek Straży Granicznej zgodnie z projektem zastąpi dotychczasowe graniczne placówki kontrolne oraz strażnice Straży Granicznej po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

W związku z wprowadzeniem zmian w strukturze terenowych organów Straży Granicznej określony został tryb postępowania w sprawach prowadzonych przez komendantów strażnic i granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej i niezakończonych przed dniem utworzenia nowych terenowych organów Straży Granicznej oraz status funkcjonariuszy i pracowników pełniących służbę i zatrudnionych w znoszonych strażnicach i granicznych placówkach kontrolnych. Przepisy te wejdą w życie z dniem utworzenia placówek Straży Granicznej.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej, proponowane w nim zmiany służą osiągnięciu zasadniczego celu związanego z integracją z Unią Europejską, jakim jest zdolność polskich służb granicznych do realizacji zobowiązań wynikających z Schengen.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Oddziaływanie aktu normatywnego.

Projektowana ustawa dotyczy kompetencji organów Straży Granicznej, obejmuje ona także powierzenie utrzymania przejść granicznych wojewodom (obecnie część zadań wykonują właściwi ministrowie). Projektowana ustawa nie zawiera regulacji, które zwiększałyby zakres przedmiotowy uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej. Zniesione zostają ograniczenia w zakresie korzystania z uprawnień przez funkcjonariuszy polegające na związaniu ich wykonywania z obszarem strefy nadgranicznej. Projekt przewiduje powierzenie jednej kategorii terenowych organów Straży Granicznej – komendantom placówek zadań realizowanych obecnie przez komendantów strażnic (ochrona granicy państwowej) i komendantów granicznych placówek kontrolnych (kontrola ruchu granicznego).

2. Konsultacje społeczne.

Projekt ustawy został skierowany do konsultacji z Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz Związkiem Zawodowym Pracowników Cywilnych MSWiA. ZZ Funkcjonariuszy Straży Granicznej zgłosił uwagi dotyczące skreślenia art. 43 ust. 3a dotyczącego wykonania decyzji o zawieszeniu funkcjonariusza oraz odrzucenia regulacji wprowadzającej możliwość poddania funkcjonariusza badaniom psychofizjologicznym (art. 44 ust. 3 i 4). Stanowisko to zostało częściowo uwzględnione. Ponadto związek proponował zmiany wykraczające poza zakres przedmiotowy nowelizacji dotyczące oświadczeń majątkowych, zwrotu kosztów dojazdu oraz zakresu świadczeń przysługujących funkcjonariuszowi przeniesionemu na niższe stanowisko służbowe. Propozycje związku wykraczające poza zakres nowelizacji nie zostały uwzględnione. Związek Zawodowy Pracowników Cywilnych MSWiA przedstawił propozycję rozszerzenia na pracowników Straży Granicznej zakresu stosowania art. 117 dotyczącego uprawnień z tytułu przeniesienia lub delegowania. Ze względu na to, że ustawa dotyczy funkcjonariuszy nie jest właściwe wprowadzenie do niej proponowanej regulacji. Przepis przewidujący możliwość współfinansowania przez samorząd terytorialny przejść granicznych w przypadku, gdy uchwałę w tej sprawie podejmie organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego był przedmiotem konsultacji w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Wpływ aktu normatywnego na:

a) sektor finansów publicznych:

Wejście w życie ustawy wywoła następujące skutki finansowe dla budżetu państwa. Zmiany dotyczące podmiotów obowiązanych do utrzymania przejść granicznych mają charakter neutralny z punktu widzenia budżetu państwa, gdyż ograniczają się do nowego określenia podmiotów zobowiązanych do utrzymania przejść. Także regulacje dotyczące użycia kontyngentów Straży Granicznej poza granicami państwa nie wiążą się z dodatkowymi wydatkami budżetowymi. Każdorazowo wydatki

łączące się z użyciem kontyngentu będą pokrywane ze środków zaplanowanych w budżecie bądź refundowane przez organizacje międzynarodowe. Wprowadzenie nowej definicji legalnej „miejscowości pobliskiej”, z którą wiąże się równoważnik za brak lokalu oraz zwrot kosztów dojazdu według szacunku spowoduje zmniejszenie wydatków w wysokości 1,7 mln zł. Utworzenie placówek Straży Granicznej nie spowoduje ujemnych skutków dla budżetu państwa. Wydatki z tym związane pokryte zostaną ze środków zaplanowanych na funkcjonowanie Straży Granicznej, ich wysokość szacuje się na ok. 354 tys. zł (wymiana tablic urzędowych – 87 tys. zł, wymiana pieczęci – 267 tys. zł). Nie przewiduje się dodatkowych kosztów związanych z przygotowaniem druków służbowych bowiem wykonywane są one corocznie w oparciu o aktualne wzory,

b) rynek pracy:

Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy,

c) konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną:

Nie przewiduje się skutków,

d) sytuację i rozwój regionalny:

Nie przewiduje się skutków.

Wejście w życie ustawy przyczyni się do zapewnienia wewnętrznej spójności prawa.

Biorąc pod uwagę powyższe wejście w życie ustawy nie spowoduje ujemnych skutków finansowych dla budżetu państwa.

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Sekt.Min.JP-1680/04/DPE/as/kr

Warszawa, dnia 27/09/2004 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedstawionym projektem ustawy (pismo nr RM-10-163-04) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Przedstawiony projekt ustawy ma na celu dostosowanie prawa polskiego do standardów prawa wspólnotowego w zakresie przepisów Układu sporządzonego w Schengen dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli wspólnych granic (Dz. U. WE L 239, 22.09.2000) oraz Konwencji podpisanej w Schengen dnia 19 czerwca 1990 r. wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz. U. WE L 239, 22.09.2000).
- II. Proponowane zmiany przedstawione w przedłożonym projekcie ustawy zmierzają do pełnego wykonania zobowiązań Polski wynikających z negocjacji w obszarze „wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne”, a także obowiązków wynikających z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i przyjęcia zadań realizowanych w ramach

Układu z Schengen. Zmiany prawne i instytucjonalne, zawarte w przedłożonym projekcie ustawy, umożliwiające spełnienie przez Polskę wymogów określonych w *acquis* Schengen, polegają m.in. na wprowadzeniu regulacji usprawniających funkcjonowanie Straży Granicznej poprzez ujednoczenie jednostek struktury organizacyjnej, zniesienie ograniczeń w zakresie korzystania przez funkcjonariuszy z przysługujących im uprawnień poza obszarem strefy nadgranicznej, rozszerzenie katalogu przestępstw, przy zwalczaniu których możliwe będzie stosowanie instytucji „zakupu kontrolowanego”. Do wprowadzonych w projekcie ustawy zmian zapewniających realizowanie polityki wspólnotowej w ramach III filaru należy także stworzenie podstaw prawnych do użycia jednostek organizacyjnych Straży Granicznej poza granicami kraju w misjach zagranicznych.

III. W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, iż projekt ustawy o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z up. Sekretarza Komitetu
z powołaniem
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU

Tomasz Nowakowski

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Ryszard Kalisz

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

68

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 13 października 2004 r.

Cena 3,09 zł + 22% VAT

